Отже, основні ознаки інтегрованих уроків:

- нетрадиційна структура, що вирізняється чіткістю, компактністю (за блоками, які відповідають двом-трьом різним навчальним предметам, матеріал з яких інтегрується), а також оригінальністю мотиваційних та рефлексивних аспектів;
- логічний взаємозв'язок навчального матеріалу кількох навчальних предметів;
- підпорядкованість викладу навчального матеріалу різних навчальних предметів єдиній меті уроку (із змісту предметів добираються тільки ті відомості, які необхідні для її реалізації);
- інформативний об'єм уроку;
- вибір певного місця проведення та його оформлення;
- урізноманітнення засобів навчання (із використанням відео, аудіо записів, мультимедійних презентацій тощо), які водночас використовуються дозовано;
- раціональне поєднання різних видів діяльності учнів із різними способами навчальної взаємодії (колективна, парна, групова, індивідуальна);
- висока активність учнів та чітке визначення їхнього навантаження;
- підвищений емоційний вплив на учнів.

Отже, навчально-виховна система початкового навчання поєднує процеси навчального пізнання й діяльності дитини, а інтегрований підхід до навчання дає змогу враховувати цю особливість початкового етапу навчання за допомогою вибору відповідної тематики, добору змісту нового матеріалу, способів і засобів оволодіння ним.

Список використаних джерел

1. Морзе Н. В. Методика навчання інформатики: навч. посіб.: у 3 ч. / Морзе Н. В.; М. І. Жалдак (ред.). – К.: Навчальна книга, 2004. – Ч. 1: Загальна методика навчання інформатики. – 256 с.
2. Освітні технології / за ред. Пехоти О. М. – К.: А.С.К., 2001. – 237 с.

Вікторія Юрченко

КАМІНЬ НАПОЛЕОНА – КАМІНЬ ДОРОЖЧИЙ ЗА ДІАМАНТ

Історичній науці Наполеон Бонапарт відомий як непереможний полководець, творець Французької імперії та національна гордість Франції. Проте досить маловідомими та затьмареними його військовим генієм залишаються сторінки життя та діяльності імператора, як покровителя

науки та «співзасновника» єгиптології. Даний аспект його життя буде досить цікавим та актуальним як для дослідників так і для пересічних громадян.

Метою нашого дослідження є з'ясування ролі та значення Наполеона Бонапарта у зародженні єгиптології.

Кінець XVIII – початок XIX ст. для Франції – це період великих політичних, соціальних змін та перетворень. У цей час директоріальна республіка, яка встановилася у 1794 р. виявилася недовговічною. Після термідоріанського перевороту до влади прийшла нова буржуазія, яка масово збагатилася після революції. Відбулися зміни в зовнішній політиці, якщо якобінці виступали проти територіальних загарбань, то за термідоріанців війна почала перетворюватися на загарбницьку. Під час італійської кампанії 1796–1797 рр. Н. Бонапарт весь час думав про завоювання Єгипту. Він захоплювався постаттю Олександра Македонського, який здійснив похід на Схід, тому, як його кумир, прагнув повторити даний подвиг. Опрацювавши праці науковців того часу, які писали про цю країну він вважав, що Єгипет має унікальне стратегічне розташування та багаті ресурси [2, с. 37].

На той час Єгипет був ще маловивченою та незнаною мусульманською країною в Європі, яка втратила зв'язок зі своїм славетним минулим, чиї храми та пам'ятники були сповнені таємниць, а ієрогліфи ще не розгадані. В Єгипті влада фактично належала тоді не туркам, а мамлюцьким беям. У битві при пірамідах 28 липня 1798 р. французи розгромили мамлюків і вступили в Каїр, окупувавши значну частину країни [3]. Здобувши перемогу Наполеон зі своїм військом поселився в Каїрі.

Загалом єгипетська експедиція, яка спочатку була політичною та військовою авантюрою, згодом частково трансформувалася в наукову, адже в ній, крім військових, брали участь вчені, які мали не лише вивчити країну (свою увагу до неї звернув письменник Вольней, який опублікував в 1787 р. книгу «Мандрівка по Єгипту та Сирії») її флору та фауну в дельті Нілу, звичаї аборигенів, а також примножити культурний розвиток Франції. Наполеон засновує в Єгипті Комісію наук та мистецтв, до якої входили відомі на той час вчені: Бертолле, Кафареллі, Фурьє та інші [1].

16 березня 1798 р. Директорія розпорядилася передати в розпорядження генерала Бонапарта інженерів, художників, а також ресурси для наукових пошуків. До складу експедиції увійшло 167 осіб, вчених та митців [4].

Під час 20-го засідання Інституту в Каїрі, що відбувалося 19 липня 1799 р. (1 термідора VII року Французької Республіки), вчений Ланкре інформував колег про надзвичайну знахідку. Бонапарт наказав всюди посилювати фортеці. При зведенні укріплень Сен-Жюльєн в Розетті земляні роботи велися під керівництвом інженерного лейтенанта Бушара.

Солдат, ім'я якого невідоме, наткнувся на камінь чорного граніту, або єгипетського базальту. Він мав висоту 10 футів і 3 з половиною фути ширини. Кути каменю були відбиті [2, с. 47].

La clef de Rosette (Розетський ключ), як його згодом назвуть, містив три написи: один ієрогліфічний, інший демотичний (спрощене письмо), третій грецькою – прописними буквами без знаків. Останній напис мав п'ятдесят чотири рядки, він був майже не ушкоджений і не складав труднощів для читання. Газета Інституту «Кур'єр Єгипту» написала, що завдяки цій плиті з'явилася можливість «пояснити Єгипет за допомогою самих єгиптян». Здавалося, що й інші написи будуть прочитані, коли вони пов'язані з грецькою.

До відкриття Розетського каменю і його подальшої розшифровки у лінгвістів не було розуміння стародавньої єгипетської мови та писемності. У пізній період правління фараонів використання ієрогліфічного письма стає все більш спеціалізованим; в IV столітті нашої ери деякі єгиптяни були здатні читати ієрогліфи. Використання ієрогліфів для монументальних написів припинилося після закриття всіх нехристиянських храмів в 391 році за наказом римського імператора Феодосія I; останній відомий напис, знайдений в Філі, датується 24 серпня 396 р. [5].

Проте не зважаючи на таку фундаментальну знахідку для світової науки загалом і для єгиптології зокрема, Наполеон та французи не змогли зробити камінь власністю Французької імперії в силу зміни військово-політичного становища. Перехід ініціативи до англійців у Єгипті, ряд поразок та «втеча» Наполеона – закінчились втратою Єгипту. Останній французький солдат покинув берега Єгипту 15 вересня 1801 р. а 1 жовтня було укладено попередню угоду, закріплену 27 березня 1802 р. в Ам'єні [2, с. 80].

Не зважаючи на спроби опору, Франції довелося поступитися англійцям знайденими в Єгипті артефактами, включаючи Розетський камінь. Генерал Хатчінсон доставив дорогоцінний вантаж в Лондон, і король Георг III передав знахідки французів, оплачені життям і здоров'ям вчених, в Британський музей. Та все ж не зважаючи на такі історичні події, Розетський камінь повністю зреалізував свій потенціал та дав потужний поштовх єгиптології.

Розшифровкою єгипетських текстів на камені паралельно займалися французький сходознавець Сильвестр де Сасі, шведський дипломат Давид Окерблад, англійський учений Томас Юнг і французький дослідник Жан-Франсуа Шампольон. У 1822 р. Шампольон зробив прорив у справі дешифрування ієрогліфів, використавши метод, який став ключем до розуміння єгипетських текстів [5]. Цьому вченому вдалося прочитати обведені картушем ієрогліфи, що позначали імена «Птолемей» і «Клеопатра», проте його подальше просування гальмувала пануюча думка про те, що фонетичний запис став застосовуватись тільки в Пізньому

царстві або в добу еллінізму для позначення грецьких імен. Однак незабаром він натрапив на картуші з іменами фараонів Рамсеса II і Тутмоса III, що правили в Новому царстві. Це дозволило йому висунути припущення про переважне застосування єгипетських ієрогліфів не для позначення слів, а для позначення приголосних звуків і складів. Розшифровка стародавньої мови стала загальним надбанням після публікації його праці «Єгипетська граматика» в 1841 р. [3]. Відкриття Шампольона дало поштовх подальшому активному вивченню єгипетської ієрогліфічної писемності та єгипетської культури.

Таким чином, французька експедиція Наполеона в Єгипет хоча і не була успішною, але мала і навіть на сьогоднішній день має важливе наукове значення, адже заклала фундамент важливим науковим відкриттям. Перш за все, це знайдення унікальної неоціненної археологічної знахідки – Розетського каменю, ключ до розв'язання якого дав початок нової науки єгиптології.

Список використаних джерел

1. Знамениті, великі, геніальні люди. Наполеон Бонапарт [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://100v.com.ua/uk/Napoleon-Bonapart-person.
2. Иванов А. Ю. Тайны египетской экспедиции Наполеона / А. Ю. Иванов. – М.: Вече, 2004. – 106 с.
3. Ковальчук А. Експедиція Наполеона в Єгипет та її вплив на світовий культурно-науковий розвиток [Електронний ресурс] / А. Ковальчук. – URL: https://library.udpu.edu.ua/library_files/stud_konferenzia/2016_1/72.pdf
4. Ольтеціан І. Єгипетський похід Наполеона / І. Ольтеціан – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: https://his.1september.ru/2003/17/1.htm.
5. Розеттский камень [Електронний ресурс]. – URL: https://ru.wikipedia.org/wiki/Розеттский_камень

Вікторія Юрченко

НЕЗБОРЕНА НАЦІЯ. ОТАМАНЩИНА

Історія українського народу надзвичайно багата подіями та дійовими особами. Особливо великий масив інформації про життя наших предків стосується сторінок державотворення, зокрема періоду Української національно-демократичної революції 1917–1920/21 рр. У цей час на поверхню суспільного буття усіх українських земель загалом, і кожного регіону, зокрема, вийшло нездоланне прагнення бути творцем власного